

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Н.В. Потривасва,

*д-р екон. наук, професор, професор
кафедри обліку і оподаткування,*

О.В. Довгаль,

*д-р екон. наук, доцент, завідувач
кафедри економічної теорії і суспільних наук,*

І.І. Недбайло, здобувач вищої освіти,

І.В. Нестерчук, здобувач вищої освіти,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

***Анотація:** Досліджено розвиток аграрного виробництва як складової частини національної економіки країни. Вивчено закономірності поліпшення економічного становища аграрних підприємств. Визначено, що запровадження інноваційної діяльності сприятиме підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств України на вітчизняному та світовому ринках.*

***Ключові слова:** національна економіка, аграрне виробництво, аграрне підприємство, аграрний сектор, інновація.*

Національна економіка України базується на розвитку аграрного виробництва, оскільки фінансове становище країни залежить від родючості та розширення площ земельних ділянок. Саме завдяки природній родючості українських земель аграрні підприємства є основними виробниками сільськогосподарської продукції, яка не поступається за своїми властивостями зарубіжним аналогам на світовому ринку. Проте, перебуваючи в економічно нестабільних умовах, аграрний сектор національної економіки стає слабким, призводячи до нездатності аграрних формувань бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Значний вплив має недосконале вітчизняне законодавство, що зосереджує розвиток аграрних підприємств для отримання максимального прибутку, базуючись на виробництві лише одного виду продукції. Такий підхід не може забезпечити стабільні доходи, оскільки ціни на ту ж саму продукцію будуть постійно змінюватися.

Дослідженням розвитку діяльності аграрних підприємств в своїх працях розглядали такі вчені, як: Малік М.Й. [1], Мудрак Р.П. [3], Саблук П.Т. [2], Супрун О.М. [1], Шпикуляк О.Г. [1] та інші. У своїх працях вони досліджували

питання розвитку та фінансування аграрного сектора, становлення інноваційної моделі розвитку аграрного сектора економіки, формування інфраструктури ринку інновацій в АПК, забезпечення оперативного та ефективного трансферу інновацій тощо.

Аналізуючи економічні закони зростання продуктивності праці, вартості, розподілу за працею та дію закону нагромадження, можна стверджувати, що приведення у дію цих законів спричинить забезпечення економії людської праці, раціонального використання ресурсів, поліпшить процес ціноутворення та допоможе зміцнити економічне становище аграрних підприємств.

Кожна країна відрізняється спеціалізацією аграрних підприємств, розвиваючи ті, що матимуть більший попит на міжнародному ринку та приносять більший дохід до державного бюджету. Аграрний сектор України більше п'яти років має тенденцію до зростання, що означає його перевагу над промисловістю. Такий ріст характеризується перш за все, достатніми площами родючих земель та прийнятними природно-кліматичними умовами для розквіту сільського господарства. Найбільша частка чорнозему на планеті сконцентрована на території нашої країни, що дає переваги над іншими державами. Маючи достатню кількість родючої землі та багато інших сприятливих чинників, після розпаду СРСР в Україні переважна більшість населення почала займатись сільським господарством, що з часом стало фундаментом для розвитку аграрного сектора.

Як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринку України наявна конкуренція серед аграріїв, котра характеризується збереженням своїх позицій в рейтингу за рахунок великих площ зібраного врожаю, його розподілу на український та світовий ринки, кінцевими доходами від реалізації. [4] Розвиток аграрного сектора призводить до збільшення частки нових аграрних підприємств, які бажають збувати свою продукцію і в подальшому мати високу репутацію, займаючи перші сходинки на ринку. П'ятіркою найбільших агрокомпаній на внутрішньому ринку України за 2020 рік стали: «АТБ-Маркет», «Кернел», FozzyGroup, МХП, «Епіцентр К» («Епіцентр Агро») [5].

В наш час галузі економіки переходять до автоматизованого управління процесом. Головною перевагою є швидкість виконання операцій машиною. Аграрна галузь не є виключенням, і також активно впроваджує інновації у сільське господарство. Управління технологічним процесом на підприємстві відбувається без безпосередньої участі людини, ефективна організація виробництва за рахунок інтеграції автоматизованої системи управління. Це підвищує конкурентоспроможність аграрного підприємства на ринку. Автоматизація виробництва призводить до зменшення затрат підприємства та направлення вільних грошових коштів або у інвестиційну діяльність, або у додаткове виробництво продукції, що в кінцевому результаті збільшить прибуток.

Аграрний сектор України має великий потенціал для подальшого зростання. Найголовніше, на що потрібно звернути увагу, це на інноваційну діяльність [6]. Удосконалення та модернізація техніки, зменшення витрат за рахунок автоматизації технологічного процесу, інвестиції у додаткові обсяги виробництва, маркетингове покращення вітчизняної продукції, стимулювання екологічної діяльності, що є трендом на сьогодні. Інноваційні рішення сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств України на вітчизняному та світовому ринках, результатом чого буде зростання ВВП нашої країни, вихід рівня АПК на найвищі позиції у світі. Розвиток аграрного сектора стимулює зростання національної економіки і є вирішенням багатьох соціально-економічних проблем. Проте без підтримки держави аграрний сектор не зможе повністю досягти найвищих результатів.

Література:

1. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г., Супрун О.М. Розвиток підприємницької діяльності в аграрному секторі: макроекономічний аспект. *Науковий вісник УжНУ Серія: Економіка*. Випуск 1 (49) Том 2. 2017. С. 32–37.
2. Саблук П.Т. Інноваційна модель розвитку аграрного сектору економіки України та роль науки в її становленні. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія: Економіка та менеджмент*. 2016. №9. С. 34–42.
3. Мудрак Р.П., Довгаль О.В. Актуальні проблеми глобальної економіки: зміни у світовому виробництві в постпандемічний період. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2020. С.116–131. DOI 10.31395/2415-8240-2020-96-2-116-131.
4. Українське сільське господарство може «витягти з кризи» всю економіку – експерти URL: [<https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainian-apk-can-support-all-economy/31070474.html>] (дата звернення: 31.10.2021).

5. Топ 20 найбільших аграрних компаній України. AgroPolit.com. / [офіційний портал сайту]. 2020. URL: [<https://agropolit.com/news/18175-nazvano-top-20-naybilshih-agrarnih-pidpriyemstv-ukrayini>] (дата звернення: 30.10.2021).

6. Потриваєва Н.В. Перспективи оновлення матеріально-технічної бази агропідприємств на основі інновацій. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв. 2019. Випуск 2 (102). С. 12-17. DOI: 10.31521/2313-092X/2019-2(102)-2.

Abstract: *The development of agricultural production as a component of the national economy is studied. The regularities of improving the economic situation of agricultural enterprises are studied. It is determined that the introduction of innovative activities will help increase the competitiveness of agricultural enterprises of Ukraine in the domestic and world markets.*

Key words: *national economy, agrarian production, agrarian enterprise, agrarian sector, innovation.*